

SVAGDANJA LITURGIJSKA SLAVLJA

PRVI TJEDAN DOŠAŠĆA

Ponedjeljak

Gospodin sabire sve narode u vječni mir kraljevstvaBožjega
(Iz 2,1-5; Mt 8,5-11)

Na početku liturgijske godine Izaijin proročki glas odzvanja u Jeruzalemu s navještajem riječi Božje, u gradu kojem će se »stjecati svi narodi«. To je himan Gori Gospodnjoj i Svetom Gradu, optimizam Jeruzalemove budućnosti kao i svijest općeg spasenja.

Prorok gleda da će brdo, na kojem se diže hram, biti uzvišeno iznad svega, biti mjesto priziva i susreta s Bogom. Taj nam opis Jeruzalema budi u sjećanje druga ljudska zdanja kojima se čovjek želio popeti do Boga: kulu babilonsku (usp. Post 11,1-9).

Uzvišenje Siona djelo je Gospodnje. Sion nije geografsko mjesto na kojem se diže hram kao predmet proslave, vizija svetog »ostatka« Izraela. Gospodin će boraviti među svojim i bit će uzvišen među njima (usp. Iz 2,11-17).

Hramsko brdo nije time više znak izolacije Izraela nego postaje stjecište svih naroda. »Narodi«, »mnoga plemena« bit će pozvani na sudjelovanje u hramskoj liturgiji, poučeni putovima Gospodnjim. U hramu Gospodnjem svi mogu biti dionici riječi Božje i njegova zakona i upoznati planove spasenja. Već se ocrtava u Prorokovoj viziji duhovni hram koji se temelji na vjeri i štovanju u duhu i istini (usp. Iv 4,23-24).

Ljudi će u Gospodnjoj školi odbaciti neprijateljstvo i oružje: opći mir koji su navijestili proroci (Oz 2,20; Zah 9,9-10) bit će plod spoznaje Gospodina (usp. Iz 11,1-9).

Jahve »sudac« naroda i plemena stišat će protivnosti i donijeti mir. Tekst se završava mudrom izrekom: »U Gospodnjoj hodimo svjetlosti« (r. 5). Mir i spasenje ljudi ne dolaze od čovjeka nego od Boga čija slava napunja hram i svemir drži na okupu.

Nalazimo li tu vjeru u Izraelu Novoga saveza? Počeli smo došašće. Nitko ne može reći da živimo u svijetu koji vjeruje. Mnogi, istina, čeknu za ozdravljenjem, za ljepšim svijetom. Došašće je čežnja za Bož-

jim spasenjem. Tu leži naše bogatstvo i naša radost. Mi već sada smijemo sjesti za stol s bogatašem. Znak spasenja koji nam je Gospodin dao, poziva nas sve dane na tu radost. Ostavimo prorocima ovoga svijeta riječ pred katastrofama koje prijete. Nama pripada radost u svijetu tjeskobe. Mi idemo u kuću Gospodnju, mi smo sinovi njegova kraljevstva. To se nagrađuje, isplati se za to živjeti i tomu se radovati.

Kad je Isus izliječio gubavca Židova, zapovjedio mu je da se javi svećenicima radi očišćenja kako je propisivao Zakon. Satnik nije Židov i Isus ga ne želi vezati na Zakon. Njegova se vjera može očitovati na jednostavniji način. On računa samo na riječ Isusovu koja može i izdaleka ozdraviti, pa zato smatra nepotrebnim da on uđe u njegovu kuću u kojoj njegov sluga leži bolestan.

Matej tim želi pokazati sveopći karakter kraljevstva Božjega. Isusovo djelo nije samo za Izraelce nego i za pogane koji su pozvani na vjeru. To se Kraljevstvo ostvaruje tamo gdje se ljudi odriču svakog uznošenja i prepuštaju se Božjoj riječi, njegovoj ljubavi. Njemu će pripadati ne djeca Abrahamova nego oni koji imaju vjeru Abrahamovu (usp. Mt 15,28; Mk 6,6; Rim 4,11 sl), cijela zemlja, svi narodi. »Mnogi će s istoka i zapada doći u kraljevstvo nebesko« (usp. Mt 8,11), jer su s vjerom prihvatili nauku Kristovu.

SČ

U t o r a k

Jedini Spasitelj

(Iz 11,1-10; Lk 10,21-24)

Ljudska povijest poznaje uspomene i padove, plime i oseke, blagostanje i siromaštvo. Za Davida Izrael je doživljavao svijetlo doba svoje povijesti, a njegovi nasljednici doživljavaju pad i bezizlazni položaj, pa se utječu i vračarima. Zato se postavlja pitanje: tko bi bio poput Davida sposoban da popravi žalosno stanje? Bog obećava ne više Davida nego drugoga, ispunjena Duhom Božjim čije će kraljevstvo posjedovati neizrecivi mir. Prvi reci prikazuju lik Mesije u slici mladice koja izbija iz posječena panja Davidove loze, a drugi dio obnovljeno čovječanstvo pod vodstvom budućega kralja.

Djelo spasenja nije ljudsko djelo. Čovjek ne može uništiti u čovjeku grijeh i vratiti mu milost. Bog je obećao Spasitelja, ali ne samo izraelskom narodu, nego cijelom čovječanstvu.

Prorok nabraja mnoge oblike budućeg Mesije: duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja... Ono što je najbolje kod velikih osoba prošlosti Salomona (1 Kr 3,9-12), Davida, Mojsija, nalazimo ujedinjeno kod budućega kralja. Na darove Duha Mesija će odgovoriti neporočnim vladanjem i uspostavom kraljevstva pravednosti i

mira. To će biti moguće ostvariti i kod podložnika, jer će isti Duh obuzeti sve ljude i oni će se među sobom razumjeti i podložiti gospodstvu Davidova nasljednika.

Očekujemo Spasitelja, kralja pravednosti i mira. Ima problema koje ni mudri, ni pametni, ni veliki, ni jaki ne mogu riješiti. Zato je trebao doći Spasitelj ispunjen Duhom Božjim koji gleda što je prorocima i kraljevima bilo skriveno.

Spasitelj želi da i mi preko sakramenata primimo darove Duha koje on posjeduje u punini. Posebno nam je potreban Duh mudrosti i znanja da shvatimo i čitamo znakove vremena u kojem se ostvaruje djelo Božje. Čovječanstvo može mnogo napredovati, ali nikad neće riješiti sve probleme koje ga tište. Stalno se povećava broj siromaha i potlačenih, progonjenih i odbačenih, da nas gotovo dovodi do očaja. Riječ nam Božja pruža nadu i daje da ugledamo obnovljeno čovječanstvo u kojem će zavladata mir i bratstvo. »Kad ljudi spoznaju Boga i potraže zajedništvo s Bogom, naći će također i put međusobno jedan prema drugom« (Schott). Mir ne dolazi samo kao dar Gospodnji, mir zahtijeva našu suradnju. To shvaćaju samo maleni. Luka ne misli samo na djecu.

Misijansko kraljevstvo okrenut će vrednote i ljudsku stvarnost, a u prvi plan će doći maleni, jednostavni, Božji sirotani, tj. oni koji su uvjereni u vlastitu malenost i ništavost te puštaju da ih napuni Božja mudrost. Takvo poimanje ne dolazi običnom ljudskom mudročću i znanjem nego ljubavlju Božjom. »Mudri i umni« (usp. Lk 10,21) traže Boga u knjigama te su radi toga postali kratkovidni, pače slijepi. Ponizni i jednostavni su u direktnom odnosu s Bogom, oni će »Boga gledati« (Mt 5,8), spoznati Božju blizinu u Isusovoj osobi. To je jeka i Marijina kantika: »Što pogleda na neznatnost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom« (Lk 1,48).

Najveće tajne ne otkrivaju se učenima nego malenima. U poniznoj vjeri molimo da nas Bog vodi i prosvijetli pa da svojom molitvom, kršćanskim životom doprinesemo da se ispuni Božje djelo.

ŠĆ

Srijeda

Kraljevstvo dobrote

(Iz 25,6-10; Mt 15,29-37)

Izaija pred sobom vjerojatno ima sliku porušenog Babilona (usp. Iz 25,1-5). Iznenaduje činjenica što se sjedinjuje radost radi razrušenja neprijateljskog grada sa željom da poganski narodi slave i časte Gospodina (r. 3). Slika stola, gozbe, koja se daje svima sakupljenim narodima ocrtava nam blizinu Božju, bratstvo i radost da smo zajedno. Gozba je

samo jedan elemenat slike koja predstavlja buduću sudbinu čovječanstva. Razlog takve radosti nalazimo u otklanjanju svake patnje, boli, a konačno i smrti.

Proroci zemaljskog kraljevstva sanjaju o neradu i kako imati novaca, o slobodnom vremenu bez obaveza, lijepom životu bez briga, bez boli, bez nesloge. Kako Bog zamišlja savršenost i ispunjenje našega života? Izaija to opisuje u prizoru bogate i raskošne slike. Ta se slika neće sama od sebe ili slučajno ostvariti. Bit će svega u izobilju, u produžetku našega tjelesnog života, u posjedovanju spasenja i radosti.

Preobrazbu će ostvariti »onaj koji dolazi«. Oslobođenje i spasenje posebno su upravljani siromasima, potlačenima, uznemirenima, potištenima. Oni koji su danas pritiješnjeni, na kraju će se veseliti. Siromasi, oslobođeni svake preuzetnosti, mogu ići u susret onomu koji dolazi puni nade i pouzdanja. Za njih i za me Gospodin će prostrijeti trpezu (pripj. psalam) i pozvati ih na gozbu. Svakog nas dana Gospodin poziva da blagujemo kruh života. njega samoga, koji je dan za život svijeta. To je osobni dar koji je za svakoga, na nj su pozvani svi narodi. Pravi siromasi prihvaćaju taj poziv jer znaju da su gladni i punom raspoloživošću prihvaćaju dolazak Gospodnji.

Umnoženje kruha predstavlja i naviješta euharistijski stol na koji su pozvani, a posebno je mjesto rezervirano siromasima, bolesnima, potrebnima, poniznima i svima onima koji pomažu potrebne. I mi želimo biti među njima. Ako postupamo ponizno, svjesni vlastite bijede i nedostojnosti, Gospodin će nam preko sakramenata dati ozdravljenje a posebno preko ispovijedi i euharistije. Malo kruhova i malo ribe postaju materija spasenja, čuda života. U misli prinos našeg rada, naših patnji i radosti, našeg djelovanja postaje za nas materija koja se uzimlje i vrednuje kao sastavni dio žrtve.

Dolaskom Sina Božjega na svijet, na svijetu je počelo to kraljevstvo, kraljevstvo Božje ljepote, ozdravljenja sakatih, slijepih i gluhih. Gdje je on boravio među ljudima, s njima govorio, iscijelio je rane ovoga svijeta. Došla je nova snaga kroz kruh iz njegovih ruku. Taj čudni kruh, čije značenje nije uvijek lako shvatiti, jest će i nasititi se mnogi (usp. Mt 15,37). I naši svakidašnji obroci primaju svoju posvetu od te svete gozbe.

SČ

Četvrtak

Novi narod

(Iz 26,1-6; Mt 7,21. 24-27)

Ako putujemo Italijom i drugim južnim krajevima, vidimo mnoge gradove na brdima i uzvisinama. Izaija donosi opis dvaju suprotnih gradova: Jeruzalema i Babilona. Babilon je oholi grad, grad svjetske čovje-

kove vlasti, sklonište prestupnika, velika posuda svih zabluda, grad ukorijenjen u ovostranosti, grad bez Boga. Nasuprot Babilonu stoji Sion brdo sa svetim gradom Jeruzalemom. To je grad mira, koji će se opet povratiti. Tvrd grad, mir, sigurnost, sve to Bog ima pripravljeno za one koji se u njega uzdaju. Vrata Jeruzalema su im otvorena.

Povijesno iskustvo treba uvjeriti narod koji je ostao da svoje pozdanje stavi jedino u Gospodina koga ovdje prikazuje »hridina«, temelj čovjekove nade koji ne propada (usp. Pnz 32, 15.18.30 sl; Ps 18,32; 62,8; Mt 7,24). Prorok govori o idealnom Božjem gradu, koji ne smijemo tražiti unutar materijalnih zidova. Taj grad okuplja narod koji »čuva vjernost« (Iz 26,2) ma gdje mu drago živio. To nije povijesni ni geografski Jeruzalem nego duhovna zajednica Crkve koja u Kristu ima svoj temelj. Tko želi ostati vjeran tom gradu i Gospodinu, pretrpjet će nepravdu i nasilje.

Današnji čovjek posjeduje idole, komoditet, blagostanje, potrošnju, jedva vjeruje da takav život može završiti. Briga se oko znanja, nastoji da dobro živi. Ima li to čvrsti temelj? Na čemu gradi svoj život? »Bolje se uteći Gospodinu, nego se uzdati u čovjeka« (pripj. psalam). Čovjek ima drukčije mjere nego mi. On okreće ljudske vrednote, zemaljske i egoistične principe. Narod koji je lutao pustinjским pijeskom, u čvrstoj stijeni gleda veliko značenje, sigurnost. Ta je stijena Krist, zaglavni kamen na kojem Otac želi sagrađiti »tvrd grad« (Iz 26,1) u kojem će boraviti »narod pravedni« (Iz 26,2).

Završni Kristov govor ne želi izraziti da ne budemo ljudi (usp. Mt 7,26) nego mudri (usp. r. 24). Da bismo unišili u kraljevstvo nebesko, nije dovoljno vjerovati da je Krist Gospodin nego vršiti volju Očevu i u život staviti njegov zakon. Isus zahtijeva izbor — opredjeljenje. Izbor Babilona ili Jeruzalema. Bog-hridina jest temelj na kojem moramo graditi. Bez temelja, bez nutarnjeg života, koji se hrani riječju Božjom, ne možemo graditi, ucijepiti vjeru u djela. Naš će život biti odcijepljen od djela. Postat će verbalizam bez djelotvornog života. Kuća sagrađena na stijeni slika je sigurnoga grada za čovječanstvo. Čovjeku treba i kuća i grad, obrana i društvo. To će posjedovati onaj tko je spreman ispuniti propovijed s Gore. Sve ljude dobre volje Bog će sakupiti u svoje kraljevstvo. To će biti novi narod Božji, koji u zajedništvu, miru i jedinstvu služi Bogu, u velikom nebeskom gradu gdje boravi Bog.

Mi smo već sada taj narod u ovom svjetovnom gradu u kojem ljudi ustaju protiv ljudi. Taj će hram biti sagrađen od živog kamena a to je Crkva najprije ova zemaljska, utemeljena na Kristu-Stijeni, da se onda preseli u nebesku Crkvu, u nebeski Jeruzalem. U nj će unići »onaj koji vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima« (Mt 7,21).

P e t a k

Daj da progledam

(Iz 29,17-24; Mt 9,27-31)

Izaijin navještaj iza početnog »jao« preko prijetnje završava Božjim blagoslovom nad onima koji su se izbacili (rr. 17-24). Novi će narod imati drukčije osobine od onog naroda koji je zaslužio kaznu. Duhovno su bili slijepi, uspavali su se pred Gospodnjim djelima. Spašeni će shvatiti providonosni plan Božji u povijesti. Siromasi i ponizni bit će najraspoloženi da prihvate svjetlo Gospodnje i očituju njegovu svjetlost vlastitim vladanjem. Što će slijepi vidjeti, gluhi čuti, odzvanja nam kao blago čudo koje nam donosi evanđelje (usp. Mt 9,27-31), ali ne samo događaj mesijanskog vremena (Mt 11,3-6) nego naglašava da jednostavni i siromasi vide Božja djela i prihvaćaju njegov poziv (Mt 11,25-27). Dok će slijepi gledati, oholice će snaći napuštenost.

Moćni i sveznajući ne trebaju Boga. Siromasi za njim tragaju, oni ga traže, oni ga trebaju. U današnjem svijetu, koji se može usporediti sa svijetom proroka Izaije, što mi doprinosimo izgradnji toga svijeta? Gubimo li se pred očitim nemogućnostima? Vjerujemo li u snagu blaženstava? Povjeravamo li se Gospodinu, našem spasenju? (Usp. pripj. psalam.) Stojimo li skrštenih ruku puštajući da nas mole oni najsiromasniji za našu nesebičnost i egoizam? Krist nas spasava da nas učini spasiteljima, da otvorimo oči slijepima, podignemo potlačene, razveselimo siromahe.

Nada i pouzdanje u Boga temelj su 26. psalma. To je duša cijele izraelske povijesti koja je okrenuta prema Bogu, svjetlu i hridini spasenja, koja je usmjerena prema budućem Mesiji. Crkva usvaja taj psalam i izražava vlastitu nadu da u svjetlu vjere promatra ovdje Krista a u nebu njegovo lice.

Kršćanin treba neprekidno tražiti lice Božje koje se pokazuje u liku Utjelovljene Riječi koja je prisutna i vidljiva u Crkvi i u svakom bratu.

Dva primjera traženja Boga nalazimo u dvojici slijepaca. Oni će uzvjerovati poslije nego što im je vjera stavljena na kušnju. Na njima se zbilo čudo. Progledali su. Najednom. Takvoj vjeri Isus ne može uskratiti svoj odgovor. Mnogi su drugi susreli Krista i ostali slijepi. Ovi su slijepci u vjeri tražili Boga od koga su oni sve očekivali. Vjera je nužna pretpostavka da Isus učini čudo.

Očekujemo li mi pomoć od ljudi ili od Boga? Čovjek može mnogo bez Boga. On je sebi sagradio svoj svijet, ali je to svijet propasti. Na njemu se obistinjuje ona Psalmistova: »Ako Gospodin kuću ne gradi,

uzalud se muče graditelji« (Ps 127,1). Onaj tko vjeruje, može mnogo više. On zna da bez Boga ne može ništa. S Bogom može promijeniti svijet, ali ne u tehnički raj nego u svijet nade i očekivanja.

SČ

S u b o t a

Božja samilost

(Iz 30,19-21.23-26; Mt 9,35-10,1.6-8)

Prorok je navijestio kako će Bog biti blizak svome narodu. Novi će narod proći kroz mnoge kušnje i tako biti očišćen; obratit će se Gospodinu i moći će iskusiti njegovu velikodušnu zaštitu. Stanovnici Jeruzalema će zazivati Gospodina, i on će ih uslišati. Bog prethodi čovjekovu molitvu i nju pospješuje u želji da čovjek iskaže milosrđe prema onima koji se u nj pouzdavaju (usp. Ps 91,14-16). Čovjek se može načas izgubiti, zalutati. Bog ga može kazniti, ali ništa ne može odijeliti Boga od njegova naroda (rr. 20-21). On će poput samilosnog liječnika izliječiti rane koje će uza sve Božje blagoslove izgledati neuklonjive u grešnom čovječanstvu (r. 26). Kad Izrael odbaci »idole« koje je izradio svojim rukama, Bog će učiniti zemlju plodnom, ispuniti je dobrima, ozdraviti rane da ga dovede do pokajanja.

Bog je vjeran u svojim obećanjima. Ako nam otvori oči, možemo vidjeti koliko je učinio za nas. S pouzdanjem možemo očekivati koliko će još za nas učiniti. »Blago svima koji čekaju Gospodina« (pripj. psalam). On je spreman poslušati vapaj poniznoga i siromašnoga. On zna što je bolje za nas i često pripušta patnje i poteškoće. Bol je naša svakidašnjica. Ako gledamo očima vjere i poniznosti isprepletenu svaki-dašnjicu, možemo vidjeti Božji utjecaj u povijesti spasenja, koji vodi brigu o općem i vječnom planu spasenja. Došašće nam treba dati smisao očekivanja za »dan Gospodnji«. Bog priskače u pomoć tamo gdje čovjek ne zna više što treba raditi. Tehnici se otvaraju neograničene mogućnosti. Hoće li nam ona biti u stanju stvoriti novi, sveti svijet, koji će spasiti čovjeka? Iskustvo nam to ne potvrđuje.

Svaki napredak treba skupo platiti. Svaki napredak na jednoj strani znači nazadak na drugoj. Špasenje dolazi s druge strane. Radosna vijest Božjega kraljevstva potrebna je onoga što svijet može spasiti iznutra. Ona je poslala glasnika na ovaj svijet s punomoći koju nije nijedan čovjek nikada posjedovao. To je punomoć samilosne i spasonosne Riječi Božje.

Potrebni su nam inženjeri, tehničari, liječnici, trgovine, zanati... I još štošta drugo. To nam samo za časak pomaže da naš zadnji dan sretno završimo. Postoji i druga pomoć, koja upravo dolazi, iza koje dolazi bogata žetva.

Ljudi koji su mnogo primili trebaju raditi u poslanju spasenja, velikodušno vratiti onoliko koliko su primili. Vjera, spasenje, koje smo primili nije isključivi dar koji trebamo zadržati za se. Trebamo ga prenijeti na druge, nastaviti prijenos vjere na nove mlade generacije, da »žetva« bude velika. Suradnici u toj žetvi su učenici, apostoli, navjesticitelji, prijenosnici. Vjera je dar koji nas obavezuje. Svatko od nas ima nezamjenjivi dar i posebno poslanje. Apostoli moraju naučiti kako će se »utjeloviti«, tj. uzeti na sebe poteškoće koje podnose njihova braća u svom životu. Posebno je važno više životom nego riječju naviještati evanđelje, svjedočiti ga milosrđem, ljubavlju, bratskim i velikodušnim služenjem svima onima koji su potrebni. Takvo evanđelje svatko zna čitati. Ne smijemo čekati da nam potrebni dođu nego treba ići k njima i susretati ih u njihovoj kući. »Pođite k izgubljenim ovcama doma Izraelova!« (Mt 10,6).

SČ

DRUGI TJEDAN DOŠAŠĆA

Ponedjeljak

»Bog sam hita da nas spasi«

(Iz 35,1-10; Lk 5,17-26)

I pojedinci i zajednice vaze za spasom. Nije problem pomoći čovjeku, trenutačno ga učiniti zadovoljnijim, ispuniti neku njegovu želju, ali je velik problem spasiti čovjeka, osloboditi ga od njegovih nutarnjih i vanjskih strahova, od stalne napetosti i brige da svaki boljitak, koji osjeća, koji je postigao, ne bude samo prolaznost i da se svaki čas može izgubiti.

Čovjek kao pojedinac i ljudi kao zajednica ne mogu lako riješiti upravo te probleme. Tisućljetno iskustvo pokazuje da sve ono što je čovjek uspio u svojem oslobađanju nije čovjeku donijelo mir i slobodu. To su bili više predasi i pripreme da čovjek upadne u nova i uvijek strašnija robovanja. Povijest dokazuje nemoć čovjeka, varljivost uspjeha, promjenljivost njegovih odluka, kratkotrajnost njegovih zanosa.

Zato prorok Izaija ne temelji svoje oslobađanje i rješavanje problema i poteškoća na ljudskim uspjesima. I on je čovjek i ima negativno iskustvo s onim što je čovjek učinio i čini. Razlog radi kojeg on poziva na radost i veselje jest Bog: Bog koji dolazi pomoći čovjeku, meni i tebi, svima nama. Zato Izaija dovikuje svakom čovjeku, u svim vreme-

nima i prostorima, čovjeku punu strahova i dvoumica, nepovjerenja i razočaranja: »Budite jaki, ne bojte se! Evo Boga vašega, odmazda dolazi, Božja naplata, on sam hita da vas spasi!«

Trenutak u kojem čovjek dozvoljava Bogu da se umiješa u njegov život trenutak je promjena, početak oslobađanja, početak ispunjenja iskonskih ljudskih težnji za mirom, zajedništvom, sigurnošću. Čovjek otvarajući se Bogu, surađujući s Bogom, slijedeći Božja nadahnuća drukčije vidi, sluša, hoda. To je prije svega nutarnja promjena koja malo-pomalo dovodi i do vanjske promjene, stvarnosti u kojoj čovjek-vjernik živi i djeluje, iz koje pomalo nestaje i boli i jauka. A ako i ostaju, oni nisu više strašni, oni dobivaju pozitivni spasiteljski karakter.

Da do tih promjena može doći uz *otvorenost prema Bogu* i Božjim nadahnućima, potrebno je *vjerovati Bogu*: vjerovati da Bog *hoće* i da *može* pomoći čovjeku. »A on, vidjevši njihovu vjeru, reče: 'Čovječe, otpušteni su ti grijesi!'« Oni koji ne vjeruju ili slabo vjeruju ostaju smućeni, u nedoumici što se događa (pismoznanci, farizeji svih vrsta i boja, u svim vremenima), a oni koji vjeruju obuzeti su zanosom, slavljenjem i zahvaljivanjem Bogu. »Danas vidjesmo nešto neviđeno!«

Promjena u svijetu i promjena u čovjeku nije plod ljudskih nastojanja, domišljanja i izmišljanja. Promjena je *plod otvaranja i vjere u Boga*. Bog uvijek dolazi, on je uvijek na našim vratima u očekivanju da mu otvorimo, da u nj povjerujemo. Koliko smo otvoreni Bogu i koliko mu vjerujemo? To je pitanje koje nam se uvijek i uvijek postavlja. Od pozitivnog ili negativnog odgovora ovisit će i naš uspjeh ili neuspjeh kao pojedinaca i kao zajednice.

JŠ

U t o r a k

»Pripravite put Gospodnji!«

(Iz 40,1-11; Mt 18,12-14)

Bog nikad ne kasni, on uvijek dolazi na vrijeme, on nikad ne dolazi na manje u svojim obećanjima, on ih uvijek ispunja. Da nije došlo do ispunjenja svega onoga o čemu nam piše prorok Izaija, da sve ono nije postala stvarnost i da je sve to potrebno i danas čitati i pročitavati, nama kršćanima dvadesetog stoljeća, krivnja je na nama. Mi nismo izvršili naš dio što uvjetuje ispunjenje Božjih obećanja.

Bog je čovjeka stvorio da mu bude suradnik, da i čovjek sudjeluje u svojem oslobađanju kao što je sudjelovao i u svojem ropstvu (grijehu). Bog je mogao bez čovjeka, ali stvorivši ga kao razumno, voljno i slobodno biće, želi od čovjeka *da misli, da hoće i da se slobodno odlučuje* za dobro kao što to čini i za zlo.

Poziv čovjeku da se slobodno odlučuje, da o svemu razumski odlučuje i da to svjesno i savjesno prihvaća, poziv je da čovjek bude više čovjek, dionik u stvaranju i određivanju vlastite sudbine. I zato poziv da pripravimo put Gospodnji, poziv je na dostojanstvo svakom čovjeku i ljudskoj skupini. S druge strane, prorok Izaija nas upozorava i na svu krhkost onoga što čovjek jest i što on može. »Doista, narod je trava!« Treba se pouzdati u Gospodina. Bez njega svaki naš pokušaj već unaprijed je osuđen na neuspjeh. Pripraviti put Gospodnji, poziv je da uvidimo svu svoju stvarnost bilo osobnu, bilo zajedničku i onu u kojoj živimo i radimo. Kad uvidimo i priznamo tu stvarnost, u tom času Bog dolazi da nam pomogne, da nas izvede na pravi put, na ravne staze koje smo već davno napustili.

Dok god ne priznamo našu osobnu stvarnost, Bog ne može ili, bolje rečeno, neće nam doći u pomoć. On se protivi oholima, onima koji su uvijek u pravu, koji sve znaju, koji druge ispravljaju i kore, a sami sebe zaboravljaju. Nije toliko važno gdje smo i kakvi smo, važno je priznanje stanja u kojem se nalazimo.

Na ljudsku iskrenost, jednostavnost, poniznost Bog dolazi sa svojom moći. Ta moć ne zastrašuje, ne ponižava, ne tjera u bijeg. To je moć praštanja, povjerenja, preporađanja, utjehe, zaborava. Bog ne gleda više što je bilo nego nam predočava što sada može biti uz njegovu pomoć i naše priznanje i suradnju. Izgubljeni sada postaju nadeženi i uključuju se u odabranike Božje.

To je ta Božja moć, koja od grešnika čini pravednika, koja našu tamu okreće u svjetlost, koja nas s naših bespuća privodi pravom putu. Prispodoba o izgubljenoj ovci to nam najrječitije govori. Bog ne prebacuje, ne kori, ne ponižava. On se veseli i raduje što nas je pronašao. Zašto? On neće »da propadne ma i jedan od ovih malenih«, grešnih. To nam poručuje danas preko svojih riječi koje smo slušali.

Bog koji nam se objavio u Isusu Kristu raspršuje svaki naš strah, nepovjerenje, dvoumljenje, sumnju. On traži čovjeka i predaje se na križ za spas čovjeka.

JŠ

Srijeda

»Dođite k meni svi vi, izmoreni!«

(Iz 41,13-20; Mt 11,28-30)

Čovjek najčešće misli o sebi i o svojim problemima, o stvarnosti u kojoj živi. To ga najčešće tjera na pesimizam. Najčešće ne vidi izlaza i zato počesto gubi volju za život. Nije čudno da sve veći i veći broj ljudi i žena ne vjeruje u život, da sebi oduzimaju život. Ti ljudi i žene stvaraju zaključke na svojim ljudskim iskustvima. Koliko god puta odlučili promjenu, poboljšanje, ispravak, sve je to bilo kratkog daha.

Danas nas prorok Izaija poziva da podignemo glave, da uzdignemo svoj pogled iznad svakodnevnog, da se ne oslanjamo više sami na se, na samu ljudsku pomoć i solidarnost, na uspjehe koje smo postigli na raznim poljima. Poziva nas da pogled upremo prema Bogu i da se prema njemu zaputimo. »Onima što se u Gospodina uzdaju snaga se obnavlja, krila im rastu kao orlovima, trče i ne sustaju, hode i ne more se.«

To je novo ljudsko iskustvo, iskustvo utemeljeno na Bogu, stvoritelju svega vidljivoga i nevidljivoga svijeta. Zato čovjek, ako želi sebe shvatiti i naći sebi mjesto i osmišljenje, *mora poći k Bogu, mora pitati Boga, mora na Bogu utemeljiti svoj život*. Bog vidi, on zna, on može dati prave odgovore na ljudska pitanja. S tim ne kažemo da nisu potrebni ljudski naponi i pokušaji, nego samo da nisu dovoljni. *Bog i čovjek zajedno mogu dati odgovor na čovjekova pitanja*. Bog sam ne želi, čovjek sam ne može. Bog upravo zato i poziva čovjeka da mu se približi da mu mogao pomoći. On u svojoj dobroti želi da zajedno s njime pokušamo nositi križeve i boli, naše uspjehe i neuspjehe, naša stradanja i lutanja, čak i našu grešnost. On nam želi pomoći da se oslobodimo svega onoga što nas čini manje ljudima, što nas čini manje djecom Božjom. On nam želi pomoći, ohrabriti nas da hrabro i odvažno nosimo ono što nas izgrađuje, uljuduje, pobožanstvenjuje. To je taj njegov teret, jaram, križ o kojem nam Krist govori u evanđelju.

Svaki čovjek vjernik pozvan je da prihvati taj *jaram slobode i oslobađanja*. Tko to ne učini, grijesi će ga otuđiti njemu samome, uspješni će ga izobličiti, kreposti će mu se pretvoriti u oholost. Zato su svi pozvani bez obzira na svoj trenutačni položaj i stanje u kojem se nalaze. Čovjek vjernik, obraćajući se Bogu, u Isusu Kristu nalazi osvježenje, olakšanje, ohrabrenje, nalazi mir svojega bića.

Krist koji nam nudi svoj jaram i svoje breme obećava nam i pomoć, on će nam dati i snagu da ih mognemo nositi. Tako situacija koja nam se činila bezizlaznom ima svoj izlaz, teret koji nas je pritiskivao i tjerao u zemlju postaje lak, ono što smo pod svaku cijenu izbjegavali i nastojali odbaciti postaje nam ugodno. Tu radikalnu promjenu u čovjeku može proizvesti jedino Bog, i to u čovjeku koji se približi i otvori Bogu.

JŠ

Četvrtak

»Ne boj se, ja ti pomažem«

(Iz 41,13-20; Mt 11,11-15)

Uza sav napredak koji je postigao kroz povijest u savladavanju raznih sila, na nekim područjima čovjek osjeća nemoć i doživljava neuspjeh. On danas nije ništa sigurniji nego je bio pred sto ili dvjesta

godina. On napreduje u vanjskom podvrgavanju prirode, ali on nije u mogućnosti da sam sobom gospodari. Napredak mu postaje i veća opasnost za uništenje. Zato bismo mogli nazvati današnjeg čovjeka *čovjekom straha*, nesigurnosti, nepovjerenja kako prema drugima tako i prema samome sebi.

Današnji čovjek nema ništa manju potrebu, nego čak i veću, nego nekada da mu netko dođe izvana, da mu pomogne, da mu ulije povjerenje. Tko to može i tko to hoće? Svi u koje se čovjek uzdao, sve od čega se nadao dobiti pomoć, sve teorije koje je stvarao, bile su samo obmana i samozavaravanje, pojedinačno ili skupno. Samo iskustvo posljednjih dvaju ratova i stalna napetost u svijetu dokazuju svu slabost i nedovoljnost ljudskih rješenja. Čovjeku je potreban Bog da ne bude satrven i da ne nestane s lica zemlje. Samo ga Bog može spasiti.

Upravo to naglašava prorok Izaija kad kaže: »Ja, Gospodin, Bog tvoj, krijepim desnicu tvoju.« Bog je uvijek spreman ponoviti iskustvo Izlaska, oslobađanja s onima koji mu se predaju, koji u njega vjeruju. Spreman je ponoviti ista ona čudesa koja je činio kroz pustinju sa svojim odabranim narodom ako narod u njega povjeruje i potpuno mu se preda: »U goleti bregova otvorit ću rijeke, i posred dolova izvore. Pustinju ću pretvoriti u močvaru, a u vrela sušnu zemlju.

Možda nama, današnjim ljudima, pa i nama današnjim kršćanima to izgleda kao priča daleke prošlosti, kao nešto nestvarno. Zato se ništa ili veoma malo događa među nama. Mi još previše vjerujemo da ćemo izmijeniti svijet, promijeniti svoje međuodnose, stvoriti raj. I dok tako mislimo i razmišljamo, sve više i više tonemo u provaliju beznađa i nesigurnosti.

Beznađe se može izbjeći, strah se može nadvladati jedino ako svoja nadanja i očekivanja upravimo prema Gospodinu koji nam dolazi, za čiji se dolazak spremamo. On je najavio i ostvario novo vrijeme, početak novog čovjeka. Ivan Krstitelj o kojem nam govori Krist u evanđelju najavio je završetak staroga i početak novoga, nove povijesti i novog čovjeka koji su započeli s Kristovim dolaskom među nas ljude. Zato će Krist i reći da je Ivan Krstitelj najveći čovjek rođen od žene u onom starom poretku u onoj staroj povijesti, a u novoj povijesti, koju je najavio i počeo ostvarivati Krist, i najmanji je veći od njega. Mi kršćani ili moramo biti novost za svijet ili smo izgubili ulogu. Ta novost, koju je donio Krist, mora se najprije očitovati i ostvarivati u nama i među nama.

JŠ

P e t a k

»O, da si paziš na zapovijedi moje!«

(Iz 48,17-19; Mt 11,16-19)

Zar svatko od nas nije spoznao isitinitost te Božje opomene? Zar nemamo iskustvo promašaja kad god smo prekršili ili zaboravili Božje zapovijedi?

Pokušali smo Božje zapovijedi nadomjestiti svojim ljudskim zapovijedima, Božje misli našim ljudskim domišljanjima i izmišljanjima, Božju mudrost našim trenutačnim raspoloženjima. Što se dogodilo? Našli smo se u tami, na bespuću, u začaranom krugu u kojem se samo vrtimo. Aktualnost te Božje opomene danas je tako očita. Ako pogledamo stanje u kojem se nalazimo uopće je nije potrebno dokazivati.

Što je danas sa srećom ljudi, kamo je pobjegla pravda, zar nije došlo do izumiranja pojedinih dijelova naše domovine. Sreću smo tražili u nagomilavanju materijalnih dobara, pravdu smo usavršavali zakonima, malobrojne potomke lišili smo potrebe borbe za život i tako ih onesposobili za sami život, a sebe učinili slugama. Da bi se to popravilo, potrebno se stalno povraćati Bogu, njegovim zapovijedima i odredbama, o njima razmišljati, o njima govoriti mladom naraštaju, po njima živjeti. O njihovu ispunjenju ovisi spas ili propast, uspjeh ili neuspjeh, sreća ili nesreća.

Ne slušati Božji glas znači kročiti prema samouništenju. Odabrani narod samo je jedan dokaz između tolikih. Bez njih nije ni naše vrijeme ni naši prostori, osobna iskustva nam to potvrđuju. Tako se i na nama ispunja Kristova tvrdnja: »Ne slušaju ni Ivana ni Sina čovječjega.« Uvijek nađemo nešto, neki razlog da ostanemo pri svojim mislima i planovima, da se ne pokrenemo i da ništa ne izmijenimo od onoga našeg, ljudskog.

Mi uvijek imamo nešto braniti, i to uvijek staro i dotrajalo. Bog nam je u Kristu objavio novost, kako rekosmo, novo vrijeme, novu povijest, novog čovjeka, ali mi još uvijek branimo ono staro, dotrajalo, grešno. Samo jednostavni, ljubitelji istine, ljudi otvorena duha prepoznali su, prepoznavaju i danas i tako će biti i sutra u Kristu ispunjenje svih Božjih zakona i odredaba, u njemu i po njemu ispunjena su sva proročanstva. U njemu se najjasnije očitovalo i vidjelo što Bog želi od čovjeka, od nas kršćana, kojim putem trebamo ići.

Treba otvoriti oči, biti hrabar, izdignuti se iznad onoga svakodnevnog, malograđanskog.

Krist sa svojim životom i sa svojom naukom stalni je poziv na promjenu. On je i danas znak suprotstavljanja. Gdje postoji nepravda,

izrabljivanje, nered, kršćanin je u suprotnosti s takvom sredinom, on se ne miri, on ne gleda samo sebe, ni svoju korist. On pokušava djelima opravdati ono što naviješta riječima. Jer i najveća mudrost treba se opravdati djelima ako želi biti privlačna i izazovna. Tako nam je Krist pokazao i ostavio da i mi današnji kršćani tako činimo. Svaki drugi put pretvara se malo-pomalo u ideologiju, koja može biti lijepa za slušanje, koja za koji trenutak može privući ljude, ali nije kadra promijeniti njihov život, a traži se promjena života. Krist je donio i počeo ostvarivati promjenu i ostavio nam da je mi nastavimo.

JŠ

S u b o t a

»Ilija je već došao i ne upoznaše ga«

(Sir 48,1-4.9-11; Mt 17,10-13)

Jedna je od oznaka čovjeka i kratkovidnost. Čovjek je često navezan na svoju prošlost, na ono kako je bilo. To mu otežava da vidi nove događaje i da ih prihvati. To je Isus predbacio Židovima, to isto mogao bi i nama predbacit. I mi smo se uhodali, stvorili tradiciju, navikli se na određeno ponašanje i kao ljudi i kao kršćani. Tko tu pokuša nešto mijenjati, odbacivati, upast će u nemilost onih »najboljih vjernihika«. Prisjetimo se posaborskih dana koji još uvijek traju i još su uvijek izvor napetosti i nepovjerenja.

Izmijenile su se prilike u kojima vjernici žive, izmijenio se i sami život. Poštivajući te promjene, treba se promijeniti i izričaj vjere. Vjera mora govoriti i današnjem čovjeku, biti mu zanimljiva, životna. Ne smije biti samo plod naslijeđa, nešto što smo naslijedili, ali u praksi ne znamo što bismo s tim učinili. Vjera nije samo prošlost, naslijeđe, vjera nije samo za čuvanje. Istina se izdaje i može se izdati, ako tražimo samo promjenu, samo novinu ili ako se grčevito držimo prošlosti, ne želimo ništa mijenjati.

U središtu današnjih čitanja nalazi se prorok Ilija, Krist čini aluziju i na Ivana Krstitelja. Jedan i drugi na svoj način predstavljaju Krista koga Židovi nisu upoznali, koga su, što više, odbacili osudili i na križu umorili.

I Ilija i Ivan bili su nepoćudni, unosili su nemir tražeći promjenu. Ilija je nazvan »vatreni prorok«, htjeli su ga se riješiti radi neugodnosti koje im je donosio svojim opomenama (usp. 2 Kr 1,10-12). Ivanu su odrubili glavu radi njegove upornosti i obrane starih zakona i najave novih (usp. Mt 14,1-12). Isus se predstavio svojim suvremenicima, a na isti način predstavlja se i danas nama s novim porukama, koje

razbijaju zatvorenu sredinu u kojoj živimo. Otpor i osuda bili su neminovni. Mi ga danas ne osuđujemo, ali ne dozvoljavamo da obnova koju je on najavio i započeo slijedi svoj razvoj, da ide prema svojem ispunjenju kako je on želio i želi.

Izdajstvo i osuda ne moraju biti izravni, mogu biti i neizravni. Neizravna izdaja često je još gora nego izravna jer nas ostavlja mirne, nije moguće dokazati da su i naše ruke nečiste.

Pitanje izdaje zato je uvijek aktualno i treba biti predmet ispitivanja svakog kršćanina, posebno onih koji se smatraju »boljima« od drugih. »I ne upoznaše ga«. Odnosi se na svakog od nas i na nas kao zajednicu. I Ilijâ, i Ivanâ, i Kristâ uvijek ima među nama. Oni i danas najavljuju novo, promjenu, a mnogi od nas i danas su za staro, dotrajalo, za prošlo. Krista ne razapinju samo oni koji u njega ne vjeruju, bezbošci, njegovu riječ ne omalovažavaju samo nevjernici. Njega razapinju i vjernici koji ne pokušavaju mijenjati sebe i svijet oko sebe. Njegovu riječ sprečavaju i kršćani koji se ne trude da je oživotvore nego je samo propovijedaju.

JŠ

TRÉCI TJEDAN DOŠAŠĆA

Ponedjeljak

»Iznenadujući Božji putovi«

(Br 24,2-7.15-17a; Mt 21,23-27)

Cijeli je Stari zavjet usmjeren prema Kristu kao svojem ispunjenju. O tome nam na osobit način govore proroci koje Bog podiže u izabranom narodu. Proročki nagovještaj Krista proživljavamo na poseban način u vrijeme došašća. U čitanju današnjeg bogoslužja iz Knjige Brojeva imamo dva proročka nagovještaja Bileama tuđinca U prvom nagovještaju taj prorok stranac predočuje židovskom narodu mesijanska dobra koja imaju svoj vrhunac u pojavku velikoga kralja čije će kraljevstvo biti proslavljeno. U drugom navještaju on ga vidi ali ne sada, promatra ga ali ne izbliza. To je zvijezda koja će se pojaviti iz Jakova. Mi znamo da se to proroštvo ispunilo u Isusu Kristu i da je upravo njega Bileam nagovijestio i zajedno s njime svu milosnu puninu Božjega kraljevstva.

U evanđeoskom odlomku sveti Matej govori o sukobu između Isusa i židovskih vjerskih i narodnih starješina. Isusovo naučavanje bilo je za njih novo i po sadržaju i po stilu. Osjetili su se poljuljani i smeteni. Zato oni, kao odgovorni u narodu, pozivaju Isusa na odgovornost: tko mu je dao vlast da naučava budući da nije završio njihove škole i nema njihovu dozvolu za naučavanje. Isus im odgovara s protupitanjem pokazujući im da se krivo postavljaju, da su kratkovidni

i zatvoreni na božansku novost koja navire u ljudsku povijest s njegovim pojavkom. Isus naučava ne vlašću koja mu dolazi od ljudi, već od Boga i stoga on se ne da niti može uklopiti u ljudsku logiku i zakone. On je zaista prorok koji svojom pojavom i svojim naukom donosi ljudima novi život, donosi novo iskustvo Boga, nadilazi slovo Zakona. Vjerski narodni vođe su u tome pogledu gluhi i slijepi i on ih želi protupitanjem probuditi i otvoriti tom novom životu.

U ovom vremenu pripreme za godišnju proslavu Isusova rođenja, današnja liturgija nas izaziva u svome bogatstvu. Izaziva nas da gledamo unaprijed živeći u nadi i pouzdanju u Boga, da radimo na tome da se u našim kršćanskim zajednicama i u našem osobnom življenju i ponašanju što djelotvornije uprisutni kralj nagoviješten od proroka Bileama, Isus Krist. Izaziva nas da budemo spremni neprestano i velikodušno prihvatiti Božji nauk, makar nam ne bio po volji, makar dolazio od »stranca«, tj. od neukih i neškolovanih ljudi. Izaziva nas da otvorena srca i uma gledamo i prihvaćamo novo duhovno gibanje u današnjoj Crkvi koje podiže Duh Božji, da se ne začahurimo u naš vjerski ritualizam i formalizam i običajnost. Prava vjera u Boga traži od nas otvorenost za nepredvidivo, za neplanirano, za novo, što je tako divno pretekao Bileam i tako savršeno na djelu pokazao Isus Krist. U iščekivanju se uvijek može dogoditi nešto nepredviđeno i šokantno. U našem iščekivanju Gospodinova rođenja budimo spremni i na to.

PŠ

U t o r a k

Siromasi, jadnici i grešnici imaju Spasitelja

(Sof 3,1-2.9-13; Mt 21,28-32)

U prvom čitanju današnje mise prorok Sofonija naviješta propast onog dijela židovskog naroda koji sebe uzvisuje, ne prihvaća Gospodina i ne sluša njegov glas. Istovremeno nagoviješta spas i obnovu židovskog naroda, jer će Bog pogledati na ostatak Izraelov, na one u narodu koji se priznaju i osjećaju malenima i poniznima pred Bogom. Božji sud nad izabranim narodom nema za cilj da uništi narod, već da ga pročisti i obnovi. Kada se narod obnovi u duhu poniznosti i siromaštva pred Bogom, Božje će se spasenje preko njega proširiti na cijeli svijet. Isus Krist, najponizniji od svih i uzor svake poniznosti, rodit će se upravo iz toga Izraelova ostatka Božjih siromaha i bit će spasenje svim narodima.

I današnje evanđelje nam govori također o potrebi duhovnog siromaštva i poniznosti pred Bogom. Narodni i vjerski vođe u Isusovo vrije-

me nisu imali otvoreno srce za Boga i njegovo spasenje. Odbili su spasonosnu Božju ponudu u Ivanu Krstitelju i nadasve u Isusu Kristu. Nisu povjerovali u Krista, držali su sebe svetima i savršenima. Nasuprot njima prostitutke, carinici i drugi grešnici u svojoj duhovnoj bijedi osjećali su potrebu spasenja, imali su otvoreno srce i prihvatili su Krista i njegovo spasenje koje je svakome nudio. Zato će upravo ovi zadnji, jer su ponizni, duhom skromni i spasenja potrebni, baštiniti Božje kraljevstvo. Isus ne gleda toliko na njihove grijehе, koliko na njihovu otvorenost Bogu i njegovu milosrđu. Božje kraljevstvo ne pripada onima koji vjeruju da su pravedni i takvima se drže, već onima koji se priznaju grešnicima, čine pokoru i obraćaju se.

I u naše vrijeme, i u današnjem Božjem narodu ima onih koji za sebe vjeruju da su pravedni i sveti, da im Bog zapravo i nije potreban. To su farizeji i oholice našega vremena, kao i svih vremena, koji su sebi dovoljni i u same sebe zatvoreni. I baš zato ne slušaju Božji glas, zatvoreni su Bogu i njegovoj riječi i spasenju. Jednako tako i danas postoji i živi ostatak Izraelov, Božji siromasi, oni koji se potpuno pouzdavaju u Boga, priznaju svoju grešnost, ispovijedaju je i traže Boga i njegovu milosrdnu ljubav. Svetost i pripadnost Bogu ne sastoji se u tome da ne griješimo, već da se čuvamo grijehа čvrsto odlučni da nećemo dopustiti grijehu da nama ovlada. Današnja liturgija nas poziva na duhovnu skromnost i poniznost pred Bogom, na osjećaj i proživljavanje potrebe Boga i njegova spasenja. Poziva nas da odbacimo duhovnu oholost i da otvorimo svoje biće Bogu da nas ispuni svojim milosrđem i spasiteljskom ljubavlju. U ovim predbožićnim danima otvorimo se Kristu spasitelju i prihvatimo njegovu ponudu spasenja koje nam donosi svojim utjelovljenjem i rođenjem. Otvoreno i ponizno srce pred Bogom najbolja je priprema za slavljenje blagdana Kristova rođenja.

PŠ

Srijeda

Drugog Spasitelja ne treba čekati

(Iz 45,6b-8.18.21b-25; Lk 7,18b-23)

U današnjem prvom misnom čitanju prorok Izaija naglašava da je Gospodin jedini Bog, samo od njega čovjek ima spasenje. On je tvorac i gospodar svega, pa i samoga čovjeka. Bog nudi spasenje svakom čovjeku, on vodi cijelu povijest svijeta i svakoga pojedinog čovjeka. Ali nema spasenja za čovjeka ako se ovaj ne otvori Bogu, ako nije gladan i žedan Boga, ako ne surađuje s njime. Samo onaj koji je gladan Boga može prihvatiti Božje spasenje i tako ostvariti pravednost i mir. Samo tada će nebesa zaista rositi i oblaci dažditi pravednošću Božjom. Taj susret Bo-

žje ponude spasenja i čovjekove otvorenosti i prihvaćanja spasenja najbolje se ostvario po utjelovljenju i rođenju Božje Riječi, u Isusu Kristu. On je spasenje i pravednost koje Bog nudi čovjeku i ovaj ga prihvaća i od njega živi.

U evanđelju današnje mise Ivan Krstitelj preko svojih učenika pita Isusa je li on obećani i iščekivani Mesija i Spasitelj. Isus Ivanu odgovara ne riječima već svojim djelima ozdravljajući mnoge onoga časa od raznih bolesti. Ivan Krstitelj i njegovi učenici trebaju po Isusovim moćnim i čudesnim djelima prepoznati u njemu Mesiju. Ono što je Stari zavjet nagovijestio o Mesiji, Isus to ispunja i tako obećanja i proroštva pretače u životnu stvarnost i zbilju. Siromašni, bolesni, grešnici, odbačeni od ljudi, nalaze u Isusu onoga koji ih razumije, prihvaća ih, pomaže im, ljubi ih. On je onaj koji daje konačni i puni smisao ljudskom životu. Tako ostvaruje spasenje ljudi i to pokazuje na vidljiv način, budeći tako u ljudima vjeru u svoje božanstvo. On je Bog u ljudskom obličju koji voli i spasava čovjeka. Zato je došao na svijet, rodio se od Marije Djevice, da bi ljude spasio i darovao im božanski život.

U ovo predbožićno vrijeme današnja liturgija nas poziva da učvrstimo svoju vjeru u jedinoga pravog Boga, da učinimo sve što možemo da on bude u središtu našega života i djelovanja. Poziva nas da u toj vjeri prihvatimo Božji dar spasenja i svetosti koji je označen pravednošću i mirom u biblijskom rječniku. Koliko budemo više Bogu otvoreni, toliko će se Božja milost u nama odjelotvoriti. Poziva nas, liturgija dana, da u vlastitome životu obistinimo koliko je do nas Božje utjelovljenje, u smislu da živimo život koji će u svim svojim porama i dimenzijama biti prožet Bogom. U Isusu Kristu, rođenom od Marije iz Nazareta, prepoznamo svoga Boga koji i nas liječi od naših raznovrsnih duhovnih i tjelesnih bolesti. Bog je toliko potreban našem ranjenom ljudskom biću. Prihvatimo ga, makar i s nejasnoćama, kao Ivan Krstitelj. Neka on u našem životu bude sve više prisutan i djelotvoran. Naš osobni trud na tome najbolja je potvrda da ga priznajemo svojim Bogom, da je on naš Spasitelj. I tako se najbolje pripremamo za slavljenje njegova rođenja.

PŠ

Četvrtak

Bog je uvijek blizu

(Iz 45,1-10; Lk 7,24-30)

U povijesti ljudskog spasenja međusobni odnos čovjeka i Boga uvijek je nailazio na prepreke. Uzrok tim preprekama je ljudska nepostojanost i sklonost na zlo koje čovjeka neprestano odvraćaju od Gospodina

i okreću prema stvorenjima. To se događalo kroz cijelu povijest spase-
nja (odnos Izraela prema Bogu), događa se tokom cijeloga ljudskog
života (... »poći ću k Ocu i reći: Oče, sagriješih Bogu i tebi! Lk 15,8)
i prisutno je u svakoj liturgijskoj godini. S jedne strane stoji Božje
milosrđe a s druge čovjekova nepostojanost i nevjernost. U svom neiz-
mjernom milosrđu Bog nije samo spreman oprostiti čovjeku njegovu
nevjernost nego i potpuno zaboraviti sva zlodjela. »Za kratko te ostavih,
ali u velikoj sućuti opet ću te prigrliti« (Iz 54,7).

Božja srdžba ne traje dugo, njegovo milosrđe brzo stiže. Bog nikada
nije daleko. Čovjek samo treba osjetiti njegovu blizinu, biti svjestan
svoje malenkosti i čuti Božji poziv na svetost. Kada se to ostvari, onda
se ostvaruje i osobni susret čovjeka i Boga, uklanjaju se sve prepreke
i Bog postaje konkretno bliz duši koja ga traži.

Čini se da je baš to dodirna točka kojoj treba da vodi čovjekov
cilj. Ivan Krstitelj, »najveći među rođenima od žene«, zaslužuje taj
naslov baš zato što je osjetio Boga i čuo njegov poziv. Čuo je Božju
poruku — onu koju će poslije uputiti svojim apostolima i svima nama
— »idi, propovijedaj, poučavaj!« Slijedeći »jeku« tih riječi, on »ravna
put Gospodinu«, postaje njegov »Glasnik«, »Preteča«, putokaz kako se
po jednostavnosti srca i predanosti u volju Božju postaje velik.

Došašće je priprava za Gospodinov dolazak. Pripravimo se da pri-
hvatimo Boga. Svjesni svoje krhkosti i uvjereni u milosrđe Božje, čujmo
i mi njegov poziv i obnovimo se, preispitajmo i popravimo svoj odnos s
Bogom. Obnavljajmo se u duhu i tako pripremimo put Isusu. Bog, koji
je blizu, čeka na nas, hoće našu svjesnu prisutnost, želi nas ispuniti
svojom ljubavlju i preko nas poučiti druge. Jedino srce koje je otvoreno
Bogu može osjetiti njegovu ljubav, može istinski doživjeti i proživlja-
vati otajstvo Božića. Ne otimajmo se Božjoj milosti nego joj uvijek
idimo ususret pa ćemo i mi »kliknati od radosti« i radovati se u Gospo-
dinu.

BP

P e t a k

Kršćanin je svjetlo svijeta
(Iz 56,1-3a.6-8; Iv 5,33-36)

Hod svakog kršćanina mora biti usmjeren naprijed, naviše, k
svetosti, i to bez obzira na okolnosti u kojima se nalazi. Ako kršćanin
ne gleda naprijed, onda i nije kršćanin, onda je zaniijekao sebe i svoju
ulogu u svijetu. Kršćanina ne smiju obeshrabriti razne nevolje. Isus
je kršćane oslobodio od ropstva, obasjao je put i pokazao je cilj. Dakle,
bitne zapreke nema, a ako se ona pojavi, to je naš propust, to je plod

naše sebičnosti. Kršćaninova zadaća je jasna: »držati se prava i činiti pravdu« (usp. Iz 56,1), a to znači sve ostalo podložiti i staviti u službu pravednosti. Postajati »Božji instrumenat« koji će izgaravati svjetlo. Stvoriti u sebi jedan stalni odnos dobrote, poštovanja, ljubavi i poniznog služenja. »Blago čovjeku koji tako čini« (Iz 56,2) jer time daje pravo svjedočanstvo kršćanskog života, pridonosi ostvarenju Kraljevstva već ovdje na zemlji, pripravlja put Gospodinu.

Prema Sv. pismu, Ivan je bio svjetlo koje rasvjetljuje put, ali tek Isus daje potpuno, cjelovito svjetlo. On, ne samo osvjetljuje put, on otkriva i Spasitelja, pokazuje Boga i vodi k njemu. »Ja sam svjetlo«, kaže Isus (Iv 8,12). Prema tome, s Isusom su kršćani dobili povlasticu. On je učinio korak naprijed. Osvjetlio je i put, pokazao je cilj i sve to potvrdio djelima koja dolaze od Boga. Ali to nije sve. Postajući svjetlo kršćanima, Isus čini, on hoće da baš kršćani budu to njegovo svjetlo. »Vi ste svjetlo svijeta« (Mt 5,14), opominje nas Krist, vi ste oni koji drugima trebaju pokazati mene, moju nauku i moga nebeskog Oca, a to ćete ostvariti »vršeci moje zapovijedi«.

Čineći pravdu i ostvarujući djela milosrđa, kršćanin postaje svjetlo za druge, pripravlja put Gospodinu. I koliko kršćani budu više svijetlili primjerom Isusa Krista toliko će više svijet biti obasjan djelima Božje ljubavi, jasnije će se vidjeti put kojim će Isus doći k nama, roditi se u našim srcima i u srcima onih koji ga još i ne poznaju. To je smisao došašća, to je plod Isusova dolaska, to je radost iščekivanja Božića. Zato, Gospodine, učini da tvoja Crkva uistinu bude svjetlo za sve narode.

BP

17. prosinca

Božji putovi

(Post 49,2.8-10; Mt 1,1-17)

Na pješačkom prijelazu semafor je pokazao zeleno svjetlo. Pješaci su požurili na drugu stranu ulice. Samo jedna starica još uvijek je čekala. Netko joj od prolaznika dobaci: idi, bako, zeleno je, zelenije neće biti. I pred blagdanom Božića mnogi stoje kao starica pred zelenim svjetlom. Ne mogu prepoznati znak koji nam otvara put prema Bogu.

Možda je i Matejev glas previše nerazumljiv da bi ubrzao naše korake. Dolazi iz davne tradicije, iz dalekoga židovskog mentaliteta. Jedva da imamo strpljivosti slušati ga do kraja. Pa ipak u njemu Crkva prepoznaje glas koji joj pomaže raspoznati svjetlo današnjeg dana. U ovo adventsko vrijeme Matejev tekst je poruka koja nas pripravlja za slavljenje božićnog otajstva. I ovaj Božić čekamo, svatko sa svojim

željama i planovima. I kupci i trgovci imaju svoje račune. Pa i kod kršćana, tako nam se čini, kao da Bog zauzima sasvim sporedno mjesto. Pobožni kršćani postaju nostalgичni. Vjeruju da Boga mogu susresti još samo u intimnom krugu pobožnih istomišljenika. Teško im je prihvatiti povijest Crkve kao spasenjski put. Ni institucije, ni ljudi nisu tako svjesni da bi se Bog očitovao među nama.

Evandjelje pak ukazuje na to kako Bog ne bira posebne uvjete da hoda s čovjekom. Nije s nama samo kad smo dobri nego je vjeran i u našoj nevjeri. On sve i svakoga prihvaća za suputnika. Rodoslovlje Isusovo sigurno nije popis imena za svetačke litanije. Uz patrijarhe, na početku evanđelja Matejeva, spominju se i grešnici na Isusovu rodoslovnom stablu. Evandelist ne niže uzore prošlosti, nego aktere povijesti koju Bog upravlja preko svetaca i grešnika prema Isusu Kristu. On ne istražuje povijest da zadovolji znatiželju, nego da ukaže na ulogu Kristovu. I ljudi i događaji u Božjem su planu. Isus nije izdanak religiozne evolucije židovske elite nego obećani Mesija o komu je govor od početka (1. čitanja). Spirala padova i uspona izraelske povijesti ukazuje također na to. Kroz uzvišenja i padove Bog se očituje u jednakoj mjeri. I uspjesi i tragedije isključuju slučaj. Odmjereni su točno s četrnaest pokoljenja. Nisu događaji mjerilo vremena, nego ljudski životi: četrnaest pokoljenja. Čovjek je mjera kojom se mjeri povijest. Isus je cilj te povijesti i zato Matej svjedoči: on je sin Davidov, sin Abrahamov.

Isus je cilj i naše povijesti. I naš rod njegova je baština. Svijet u kojem živimo i ljudi koje susrećemo obilježava naš put prema danu Gospodnjem. Ne možemo ići drugim putem prema Bogu, osim putem ljudske povijesti po kojoj je i Bog došao k nama. A povijest čovjekova uvijek je ista: onaj koji ide s nama čeka nas na kraju. Božić je znak da je Bog i s ovim pokoljenjem koje mu se ne klanja. Božić je i znak da svi naši proračuni ne mogu pomrsiti Božje račune. Jer na kraju naše povijesti Isusu Kristu, sinu Davidovu, sinu Abrahamovu svi će se narodi pokloniti, svako koljeno i sva pokoljenja.

IN

18. prosinca

Predanje Božjoj volji

(Jr 23,5-8; Mt 1,18-24)

Priča se o velikom teologu Crkve, Tomi Akvinskom da je, dovršavajući svoje najveće djelo *Summa theologica*, odjednom prestao pisati. Njegov tajnik brat Reginald zabrinuto ga upita: »Oče, kako možete ostaviti nedovršenim grandiozno djelo što ste ga poduzeli?« A veliki

teolog i svetac odgovori: »Ne mogu više. Sve što sam napisao čini mi se da je kao slama prema onome što sam vidio...« Povjesničari zaključuju da je Toma imao neki neposredni dodir s onostranim, neki intenzivni mistični doživljaj... Pred onim što je iskusio ostao je iznenađen. I zašutio je.

Bilo bi nam drago da je Toma opisao ono što je doživio. A možda je ipak imao pravo. Susret s Bogom ne može se ispričati. Šutnja ostavlja tajnu netaknutom za iznenađenje svakoga ljudskog srca.

Možda nam Tomina šutnja, više nego teologija, može objasniti Marijinu šutnju. Zašto Marija šuti?

Marija se našla u nezavidnom položaju: »nađe se da je trudna« (1,18). Njezin društveni položaj tako je otežan da stavlja na kušnju i najdražu osobu. Ona jedina zna da je Bog »krivac« za njezin slučaj. Ona, međutim, ne brani Boga, ne sastavlja apologetiku. Šuti. Ne postavlja se Josipu kao prosuditelj koji posreduje Božju volju, a svoju neporočnost ne uzima kao argument za Josipovu vjeru. Govor je znak spoznaje, a šutnja upućuje na predanje. Kad je kazala svoj »fiat«, ona ne strahuje ni za se ni za Josipa nego pripušta Bogu inicijativu da dovrši svoj naum. Marija ne dokazuje jer zna da Božje djelovanje nadilazi ljudsku logiku. Josipova vjera ne smije počivati na njezinu uvjerenju, nego na milosti Božjoj. Marijina šutnja ostavlja otvorenim put »anđelu Gospodnjem«.

Svoje poslanje Josip prima direktno od Boga. Anđeo je znak samog Boga koji se objavljuje. U Starom i Novom zavjetu u liku anđela Bog objavljuje svoje djelovanje. Način na koji Josip spoznaje Božje djelovanje jest vjerničko iskustvo Boga Saveza. Josipova uloga i poslanje u službi je Božjoj. Njegova pak služba vjernička. On je sin Davidov i kao takav u službi spasenja. Zato je njegova tjeskoba vjernički ispit. I on *učini kako mu naredi anđeo Gospodnji*.

Iskustvo Boga drukčije je od naših predodžaba. I najinteligentnija misao (poput sv. Tome) ne može ga dokučiti. Ni najsvetije osobe (kao Marija i Josip) nisu bez iskušenja. Bog ne traži apologetiku, nego suradnju. Bog spasava po svojoj inicijativi i svojoj vječnoj zamisli. Ono što od nas traži jest predanje njegovoj volji. Pravedni Josip smišljao je svoj životni put, ali upoznavši Božju volju: *uze k sebi svoju ženu*. U neočekivano teškim situacijama našeg vremena i Crkva traži svoj put i svoju ulogu u svijetu. Smišljanja teologa mogu biti pravedna, ali Crkva i svaki kršćanin može ispuniti svoju ulogu samo ako osluškuje glas *anđela Gospodnjega*.

19. prosinca

Navještaj rođenja Ivana Krstitelja

(Suci 13,2-7.24-25; Lk 1,5-25)

Za Luku evanđelista bibličari kažu da je pravi dramaturg. Napisao nam je početak evanđelja kao dramu u sedam činova i četrnaest slika. Sve ove dane do Božića čitamo njegovo evanđelje upravo onako po činovima i slikama kako on kaže »od početka, po redu« (1,3). Danas razmišljamo o prvom činu te velebne drame: navještenje u hramu i začće Ivanovo.

Sve se odvija u starozavjetnim ustanovama i obredima. Luka postavlja početak novozavjetne objave u Jeruzalem, u hram, dapače u svetište nad svetištima. Pobožni i pravedni predstavnici Staroga saveza nemaju Božjeg blagoslova. Kao u suhog drveta usahla je i nada za potomstvom. Starac svećenik ulazi u hram (čini se) bez osobnih želja i molitava. On je predstavnik mnoštva koje vani moli. Pa ipak, iako je Izrael neplodan, a njegova molitva puki ritual, Bog ostaje vjeran svom obećanju. Objavljuje se Zahariji na način biblijske tradicije preko »anđela Gospodnjeg«. Njegova neplodna žena postat će majka po dobroći Božjoj kao i tolike žene svete povijesti. Kao u davno vrijeme, Bog podiže proroka iz neplodne utrobe. On mu određuje i službu i ime. Dijete neće naslijediti oca, neće prinositi kâda nego će u proročkoj sili pripravljati za Gospodina »sve ono mnoštvo naroda« koje je vani molilo.

Zaharija pak ne sumnja u Božju svemogućnost, ali ne vjeruje riječima. On je spore pameti za vjerovanje svega što su proroci govorili (Lk 24,25). Umjesto da povjeruje riječima, on traži garanciju. Izrael traži znak koji mu se neće dati (Lk 11,29) i zato će zanijemiti dok se sve ne zbude. Zaharija je zanijemio, ali je od njega ostao prorok koji je upro prstom u Mesiju i kazao: Evo Jaganjca Gospodnjeg! U svoje vrijeme i Elizabeta će priznati: *ovo mi je učinio Gospodin i skinuo sramotu s mene.*

Adventska liturgija nije repriza starozavjetnih događaja, ali u starozavjetnom iščekivanju Crkva razumije Isusovu uputu za život posljednjih dana. Luka ne piše dramu za gledalište nego događaje koji su se zbili među nama (1,1). Kroz te događaje Crkva po Duhu Svetom razmišlja o Isusovim uputama (Dj 1,2). Evanđelist piše da učvrsti Crkvu u riječi i sigurnosti nauke koju je primila.

Nekada su neprijatelji nazivali Crkvu pogrđnim imenima, a danas je vole nazivati »stara dama«. Priznaju joj zasluge u kulturi i rezerviraju mjesto u visokom društvu. Crkvi se danas ne predbacuje prošlost, nego se niječe budućnost. »Ti si starica, ti si okamenjena misao...«,

tugaljivo joj se obraća naš književnik (P. Šegedin). Crkvu pak ne može utješiti laskanje moćnika, ni povrijediti sažaljenje mudraca. Iz Svetinje nad svetinjama kamo je ušao naš Veliki svećenik (Heb 9,12) dolazi utjeha: Ne boj se, uslišana ti je molitva.

U dane iščekivanja Crkva na osobit način doživljava prolaznost ovoga svijeta. Ni neporočnost ljudska ni uspjeh pred ljudima nisu залог našeg spasenja: »većma blago onima koji slušaju riječ Božju i drže je« (Lk 11,28).

IN

20. p r o s i n c a

»Evo, djevica će začeti«
(Iz 7,10-14; Lk 1,26-38)

Izaija, svjestan nevjernosti kralja i njegovih velikaša, koji sve svoje pouzdanje stavljaju u političke nagodbe i primirje s Asirijom, nagoviješta i nudi »drugo« rješenje. To je rješenje vjere; to je nagovještaj »znaka« koji će potpuno preokrenuti tijek ljudske povijesti. Jer, Gospodin nije napustio svoj narod i njegova obećanja će se konačno i ostvariti. Ali, na poziv Božji, na Božje obećanje treba odgovoriti vjerom, pouzdanjem, predanjem. Potrebno je vjerovati u Providnost, pouzdati se isključivo u Boga Saveza, u Gospodina obećanja, ostati vjeran obavezi preuzetoj na Sinaju. I to je taj »treći« put koji isključuje svako političko i vojno oslanjanje, isključuje pouzdanje u ljude i skupine naroda.

Prorok zahtijeva rješenje vjere, naviješta oslanjanje na Gospodina, traži potpuno predanje: »Ako se na me ne oslonite, održati se nećete« (Iz 7,9). To je i normalno. Izabrani narod jest Božji narod i princip teokracije, princip Božje vladavine jest iznad svega. Kralj je jednostavno predstavnik Božji i on treba djelovati u zavisnosti od Gospodina; treba vjerovati, pouzdati se i potpuno se predati Božjem vodstvu. Ahaz, kao izraelski kralj, nije mogao dopustiti da se ponaša kao i drugi kraljevi. To bi bilo autonomno djelovanje; bilo bi to odbacivanje Saveza, nevjernost Bogu svemogućemu.

Ali, upravo u trenutku odluke, u sudbonosnim danima za sebe i svoj narod, Ahaz izbjegava Božji zahvat, izbjegava da se potpuno i bezuvjetno preda Gospodinu, izbjegava da ispuni svoje obaveze iz Saveza. Kloni se da pokaže kako je Izrael ipak nešto sasvim »drugo«. Izrael jest i ostaje »Božja svojina«, jest narod koji je predodređen od Gospodina, jest narod s kojim je Bog, jest narod u kojem je Jahve neprestano prisutan i u njemu djeluje.

I tada dolazi nešto neočekivano; događa se nešto što nadilazi svaku logiku i ljudsko razmišljanje.

Bog, usprkos odbijanju Ahaza-Izabranog naroda, ipak još jednom zahvaća u povijest svojega naroda. Gospodin obećava, nagoviješta nešto veličanstveno. »Sam će vam Gospodin dati znak. Evo, djevica će začeti i roditi sina...«

I prije nego dijete odraste, Gospodin će pokazati svoju snagu. On će kazniti sve one koji su odbacili Jahvu, koji su se pouzdali u ljude, koji su uskratili vjernost Gospodinu, koji su zanijekali Savez. Dijete koje će se roditi, kao i samo njegovo ime, jesu znak kontinuiteta mesijanskih obećanja. Atributi i svojstva koja ocrtavaju razdoblje njegova rasta i poslije i samog djelovanja, više su ideal, veličanstveni opis, oda radosti, nego sama konkretna stvarnost. To je slikoviti opis onoga što se očekuje — vremena kada će sam Krist-Emanuel »ući« u našu povijest, kada će konačno objaviti Oca, kada će čovječanstvo odgovoriti ovom Božjem pozivu, kada će odgovoriti živom vjerom, pouzdanom nadom i požrtvovnom ljubavlju.

Ostvarenjem Izaijinog »znaka«, nagovještajem »rođenja« Sina Svevišnjega, ostvarit će se konačno, jednom zauvijek, Božje obećanje. Od tada Bog će biti uvijek s nama. Ostvarit će se kraljevstvo Božje. Ono je već i započelo i jest već među nama. Ali, ono će doći do svoje *punine* na kraju vremena, kada će Krist biti »sve u svemu«, kada će se pojaviti u Slavi!

DM

21. *prosinca*

»Kralj Izraelov u sredini je tvojoj«
(Sef 3,14-18a; Lk 1,39-45)

Nagovještaj »dana« i povratak »ostatka« — to su dva temelja na kojima počiva cjelokupno naviještanje proroka Sefanije (640.-630.). K tomu dolazi još i treći sastojak koji predstavlja korak naprijed u produbljivanju spoznaje i zahtjeva koje Gospodin postavlja pred Izabrani narod. Radi se o izvanvremenskoj viziji, opisu grijeha, pogrešnoga ljudskog djelovanja koje očituje usmjerenost, opredijeljenost, temeljni izbor, nutarnju motivaciju čovjeka. Tako, usporedo s mesijanskim obećanjima, s nagovještajem stalne »prisutnosti« Gospodina i Spasitelja u obećanom narodu, ide i zahtjev za skladnim, primjerenim djelovanjem samog naroda i pojedinaca.

I kao završni čin Sefanijevog proroštva dolazi ovaj himan, pjesan radosti posvećen Sionu, posvećen Kćeri jeruzalemskoj. Značajno je da usmjerenje i upravljenost prema *budućnosti* daju proroštvu jednu sasvim novu dimenziju. Ono je pomiješano, u isto vrijeme, sa žalošću zbog aktualnog stanja, ali i s radošću zbog obećanja koje će se ostvariti. Pri-

sutna je osuda, ali i nagovještaj oslobođenja, kada će Bog »obnoviti svoju ljubav« i Izrael će biti »riješen svoje osude«. Utješna Božja riječ, puna poticaja i nade, nagoviješta »zlatno doba« koje će se ostvariti u budućnosti Izraela. Izabrani narod će se radovati zbog poraza, zbog nestanka neprijatelja, ali najvažniji motiv radosti bit će Božja prisutnost. Bog će biti u sredini svoga naroda. I za Proroka budućnost postaje već prošlost, postaje gotov čin snagom uvjerenja, snagom vjere u Božje obećanje koje ga nadahnjuje. I upravo snaga toga »proroštva« jest u prisutnosti Božjoj u sredini svojeg naroda. Gospodin jest Kralj Izraelov i ne treba se više bojati zla.

I kada Evandelist bude htio izraziti svoju vjeru u Isusa Krista kao onog koji se utjelovio, koji se »uprisutnio« među ljudima, neće naći boljeg izričaja od ovih riječi proroka Sefanije: »Raduj se, milosti puna! Gospodin je s tobom« (Lk 1,28). U njima on vidi skriveni nagovještaj Utjelovljenja, prisutnosti Božje, Emanuela — Boga koji je s nama, koji ostvaruje čudesna djela. I zato ovaj paralelizam Sef 3,15-17 — Lk 1,28-33 divno ostvaruje, osvjetljuje i dovršuje spasiteljsko djelo koje je Bog povjerio i ostvario u Isusu Kristu. Tako se očituje i pokazuje prisutnost Božja među svojim narodom i tko vidi, tko uoči tu prisutnost, uočava i osjeća prisutnost Očevu. »Stoga, jer tko njega vidi, vidi i Oca« (Iv 14,9). Ovako Krist — svojom prisutnošću i pojavom, riječima i djelima, znacima i čudesima, a osobito svojom smrću i slavnim uskrsnućem od mrtvih i konačno poslanjem Duha istine — on objavi daje puninu i dovršava je te božanskim svjedočanstvom potvrđuje.

Bog je s nama da nas iz tmine grijeha i smrti oslobodi i na vječni život uskrisi« (DV 4).

I u Mariji je uosobljen novi Izrael koji je povjerovao da će se ispuniti obećanje Božje i koji svečano kliče silnom Spasitelju i očekuje da Krist obnovi čovječanstvo, da potvrdi i konačno ostvari neprestanu »prisutnost« Božju među svojim narodom.

DM

22. prosinca

Dar i uzdarje

(1 Sam 1,24-28; Lk 1,46-56)

Na prijelazu od doba Sudaca na doba izraelskih kraljeva visoko strši lik vodioca, suca i proroka Samuela. On je nerazdruživo vezan sa životom i sudbinom dvaju prvih kraljeva u Izraelu. On će pomazati kao prvoga za kralja Saula, a kad se ovaj pokazao nedostojnim svoga poziva, pomazao je za kralja pastira Davida.

Kako je Samuelova majka godinama bila neplodna, jednom sa svojim mužem Elkanom dođe u Silo vruće moleći Gospodina neka joj udijeli dijete. Ona je spremna posvetiti ga Gospodinu sve dane njegova života. Molitva joj je uslišana. Kad se dijete rodilo, majka mu je dala ime Samael (= čuo je Bog, po drugima = ime mu je El/Bog).

Kad su djetetu bile tri godine, čitava je obitelj krenula put Siloa: majka Ana, otac Elkana i mali Samuel. Tada su prinijeli za žrtvu tele od tri godine (Post 15,9), jednu efu (=39 l) brašna i jednu mješinu vina (1 Sam 1,24). Kako je dijete isprošeno od Boga i zavjetovano Bogu, majka ga je ostavila u svetištu da služi Gospodinu, iako ne u sretnoj sredini.

Bog je primio Aninu žrtvu. Dijete je bilo određeno da igra veliku proročku ulogu. Samuel će kasnije uvesti razdoblje kraljevstva, onoga kraljevstva na čijem će se kraju nalaziti Isus Krist.

U znak zahvalnosti majka Ana je ispjevala svoj himan zahvalnosti Gospodinu Bogu.

I bl. Dj. Marija na neočekivani način postaje Majkom Božjom kad je u prigodi navještenja dala svoj pristanak. I ona će se smatrati sretnom majkom i u znak zahvalnosti će spjevati svoj »Magnificat = Velika duša moja Gospodina«. Bit će to prilikom posjeta svojoj rodici Elizabeti koja se nalazila u »Gorju«. Marijino bogomajčinstvo je čin Božje neizmjerne ljubavi prema ljudima. Tim je događajem u ljudskoj povijesti počelo nešto sasvim novo. Sa savjesti ljudi bit će dignuto silno breme grijeha. Sve će se stvari otada vrednovati drugim mjerilima, zapravo Božjim mjerilima.

Marijin Magnificat je složen od krasnih ulomaka, složenih u divan mozaik. Iako ona samu sebe priznaje skromnom službenicom Gospodnjom, blaženom će je zvati svi naraštaji (Lk 1,28).

Isusovim dolaskom na svijet ispunilo se obećanje, što je bilo davno dano praocu Abrahamu: u njegovu će potomku biti blagoslovljena sva plemena na zemlji (Post 22,18).

Gospodin Bog je bl. Dj. Mariji učinio divna djela o kojima ona nije mogla ni izdaleka slutiti ili pomišljati. Pogled joj pada na izvođenje Božjeg nacрта u povijesti: Gospodin, naime, one koji su na visoku položaju ponizuje, dok ponizne uzvisuje. Božja ljubav je zajamčena svima koji ga sa strahopoštovanjem štiju, »koji ga se boje«.

Sve one koji svoje srce otvore Gospodinu, on će napuniti dobrima. Oni koji budu gladovali za pravdom, za krepošću u svim njezinim odnosima prema Bogu i bližnjemu, još više će gladovati. Nad tokom povijesti izabranoga naroda budno bdije oko Gospodnje. Gospodin se u prošlosti zauzeo za Izraela i uvijek će se tokom povijesti zauzimati. Naklonost je njegova prema njemu od koljena do koljena.

Kroz Marijinu velepjesan kao da već slušamo blagi zvuk božićnih zvana. U Isusovu utjelovljenju Gospodin nam je iskazao neizrecivu ljubav. Nama je postao sličan u svemu osim u grijehu; on je naš Spasitelj i Otkupitelj.

FC

23. prosinca

Mesijin preteča

(Mal 3,1-4.23-24/VG 3,1-4.4,5-6/; Lk 1,57-66)

Pritisnut nevoljama, čovjek često zna prigovarati Bogu. Bio je to slučaj i kod Židova poslije povratka iz ropstva. On bolji su predbacivali Bogu: zašto bezbošci lijepo napreduju, i to nekažnjeno. Govorili su: »Svi koji čine zlo dobro su viđeni u očima Gospodina i takvi su mu mili.« Ili ovako: »Gdje je Bog pravde?« (Mal 2,17).

Prorok Malahija je naveo razlog zašto nevolje pritišću narod. Najprije se okomio na svećenike koji ne iskazuju dostojno poštovanje Gospodinu Bogu. Diže se i »protiv onih koji zakidaju plaću radniku, udovici i siroti, protiv onih koji gaze pravo stranaca i mene se Gospoda ne boje« (Mal 3,1-5).

Malahija naviješta dolazak Gospodnji: »Evo šaljem glasnika da put preda mnogom pripravi. I doći će iznenada u Hram svoj Gospod koga vi tražite« (Mal 3,1). Ta je riječ morala duboko potresti narodom koji je bio ostao bez političke slobode, koji je živio u gospodarskoj bijedi. Nije provedena socijalna pravda, viši su krugovi iskorištavali one niže. Prevladavala je vjerska ravnodušnost.

U tu situaciju pada i Prorokov navještaj: »Gospod je kao oganj ljevačev i kao lužina bjeliočeva... Doći ću k vama na sud...« (Mal 3,2.5). I kao da je Prorok u jedno sabrao sve nevjernosti naroda, veli u ime Božje: »Ja se ne mijenjam, a vi se, sinovi Jakovljevi, mijenjate bez prestanka« (Mal 3,6).

Narod valja da se obrati svome Bogu, želi li uživati njegov blagoslov. U protivnom, zadesit će ga prokletstvo. Uskoro, naime, dolazi dan kad će navodni napredak bezbožaca žalosno završiti. Tako će i dobri promijeniti svoje mišljenje o Božjoj providnosti, koja pripušta zla na ovome svijetu.

Prorok Ilija, za kojega su smatrali da je živ uzet na nebo, ponovno će doći da pripravi narod na dolazak Gospodnji. Evanđelje vidi Ilijinu pojavu u nastupu Ivana Krstitelja. Ovdje se ne radi o konačnom sudu, nego o sudu nad dobrima i opakima uoči svečanog proglašenja mesijanskog vremena. Ivan Krstitelj će na Jordanu govoriti o vijači u ruci Mesijinoj, kojom će on očistiti svoje gumno (Lk 3,17).

I zaista je Ivan Krstitelj, kad se pojavio, djelovao kao oživjeli Ilija prorok (Elias redivivus). Krstiteljevo ime bilo je bremenito značenjem: Ivan = milost Božja. Grmio je snažnim glasom: »Pokoru činite (obratite se), jer se približilo kraljevstvo Božje« (Mt 3,2). Zatražio je od naroda preokret u mislima i u djelima.

Slutnje naroda, koji se pitao prilikom Ivanova rođenja: »Što će biti s ovim djetetom?«, ispunile su se. Ivan je na Jordanu potresao dušama slušatelja, a bilo ih je svih vrsta. I svakome je udijelio prikladnu opomenu i uputu. Sam se smatrao skromnim, nedostojnim odriješiti remenje onomu koji će uskoro nastupiti, tj. Mesiji, Isusu Kristu.

Ivan Krstitelj ne donosi prokletstvo nego zazivlje blagoslov. Napnimo svoje uši da njegov glas dopre i do nas te se dostojno pripravimo za Mesijin dolazak. Neka njegov glas potrese i našom dušom da se trgnemo iz svojih grešnih navika te čista srca dočekamo veseli blagdan Božića.

FC

24. prosinca

Proroštvo o vječnom kraljevstvu

(2 Sam 7,1-5.8b-12.14a.16; Lk 1,67-79)

Kovčeg zavjetni još se nalazio pod šatorom potkraj Davidova života. Kralj je stoga odlučio da Gospodinu podigne doličan kameni hram. Uostalom, i sam je narod prestao živjeti polunomadski. Kralj je imao palaču a da je Gospod još nema!? Kovčeg zavjetni nije smio više stajati pod šatorom, pa je David saopćio svoju nakanu proroku Natanu.

Prorok je Natan inače vršio velik utjecaj na kralja Davida (1 Kr 1,1 sl.). Bio je njegov savjetnik. No, i kao kraljev savjetnik uvijek je zastupao Božje interese (1 Kr 12,1 sl.).

Noću je Natan primio objavu da David neće graditi Božji hram nego da će Bog od Davida učiniti dugovječni dom. Poput Abrahama on će biti glasovit po svoj zemlji (Post 12,3). Hram će se doduše graditi, no gradit će ga Davidov sin Šalomon (1 Kr 8,19). David je, naime, u ratovima prolio mnogo krvi (1 Ljet 22,8; 28,3).

Evo što Gospodin obećaje Davidu preko proroka Natana: »Gospodin će te učiniti velikim, Gospodin će ti podići dom... Kad ti počineš kod svojih otaca, podići ću tvoga potomka nakon tebe, ... i utvrdit ću njegovo kraljevstvo... Tvoja će kuća i tvoje kraljevstvo trajati dovijeka preda mnom« (1 Sam 7,12.16). Potanje ipak nije kazano kako će se to dogoditi. U biti proroštvo se odnosi na trajanje davidovske dinastije na izraelskom prijestolju, kako to shvaća i sam David (1 Sam 7,19.25.27.29). U tom smislu shvaćaju proroštvo i Psalmi (89/88,30-38; 132/131,11-12). Davidov sin Salomon bit će prva karika na dugom lancu nasljednika;

konačnu kariku tvorit će obećani Mesija, Isus Krist. Mesija će biti Davidov sin, kako to veli Izaija (9,6). U to anđeo Gabriel uvjerava bl. Dj. Mariju kod navještenja: »Bog će mu dati prijestolje njegova oca Davida. Njegovo kraljevstvo neće imati svršetka« (Lk 1,32-33). Mesijino će kraljevstvo biti vječno.

To je razlog da su neki 1 Sam 7,13-16 nazvali »Natanovim evanđeljem«.

Zaharija, otac Ivana Krstitelja, upoznao je dolazak toga novoga Davida, kadno mu se rodilo dijete: »Ti ćeš se, djetetešce, zvati prorok Svevišnjega, jer ćeš ići pred Gospodinom da mu pripraviš putove... Zbog njega će nas pohoditi Sunce s visine« (Lk 1,76.78). Ivan će narodu saopćiti nauk spasenja i tako utrti put Gospodinovu dolasku.

Da li mi danas u predvečerje Božića živimo od te poruke spasa? Unatoč napretku i unatoč svim dostignućima još nam nije tvrdo tlo pod nogama. Rađa se Knez mira, a onamo sve više raste razorno naoružanje. Potkraj Davidova kraljevstva vladao je mir. Kad se rodio Isus Krist, vladao je također mir — *toto orbe terrarum in pace composito* —, kako se nekoć pjevalo u predvečerje Božića. Računalo se da će razvijeno gospodarstvo zadovoljiti sve potrebe svijeta, no i danas umiru milijuni ljudi od gladi, posebno djeca. Čovjek se ne može na koncu osloniti isključivo na vlastite snage; potrebna mu je pomoć odozgo.

Molimo božansko Dijete Isusa, neka zemlji udijeli svoj mir, mir kakav svijet ne može dati. Molimo ga također da upravo on, koji je nazvan Kruhom što dolazi s neba, udijeli kruha tolikim izgladnjelima!

FC